

De vilde og hjemmehørende

Antallet af vilde, blomstrende urter i kulturlandskabet har været stigende de senere år, og det har også kunnet mærkes hos Nykilde – en dansk frøproducent af vilde og hjemmehørende blomster

✍ Helle Mathiasen,
HortiAdvice,
hmat@hortiadvise.dk

Frøfirmaet Nykilde i Slots Bjergby ved Slagelse producerer frø på 10 ha ud fra frø indsamlet på naturarealer eller urørte arealer i Danmark. Det vestsjællandske firma producerer frø og sammensætter blandinger af frø til udsåning på forskellige lokaliteter, blandt andet vilde og hjemmehørende arter, som er særligt relevante i forbindelse med etablering på naturarealer og udyrkede arealer.

Høst og frørensning

Nykilde opformerer indsamlede frø af vilde og hjemmehørende arter i egen "børnehave" for derefter at producere dem i større skala til videresalg. En robot fra Farmdroid står for såning og ukrudtsbekæmpelse, mens høsten sker forskelligt alt efter frøenes størrelse og egenskaber.

Nogle høstes med maskine, men arter som almindelig agermåne og hjortetrøst, der modner over en længere periode, håndhøstes. Frø af høstborst høstes med støvsuger for at få alle frø med. Efter høst renses frøene både maskinelt og ved at si frøene op til mange gange for at få et rent produkt.

En naturlig blanding

Nykilde forhandler bl.a. blomstermarks-

Blomstring den 8. juni af vildengblandingen, der består af 28 blomstrende urter og 8 tueddannede græsser tredje år efter etablering i 2019. Arterne giver en lang blomstringsperiode – her tidlig sommer ses bl.a. dagpragtstjerne, bibernelle, hvid okseøj, alm. kongepen og rødkløver. Blandingen indeholder 80 procent græsfrø og fremstår som en grøn stribe med blomstrende urter.

blandinger, som består af indkøbte færdigblandinger eller egne blandinger af indkøbte frø. Det største produkt er en vildengblanding med frø fra egen produktion, som også er den blanding, der er anvendt i Beespoke projektet, dog med tilføjelse af flere arter.

Det er en flerårig blomsterfrøblanding med enkelte enårige arter, som blomstrer første år, modsat de flerårige, som først blomstrer året efter etablering. Blandingen er tiltænkt naturarealer eller urørte arealer, hvor jorden er fattig på næringsstoffer. Etableres blandingen på mere næringsrig jord, skal man være opmærksom på, at dominerende arter kan tage

Nykilde drives af Jesper og Ivana Christensen, som overtog firmaet i 2014 efter Jespers far Kjeld Christensen. Her foran en mark med klinte, som er en af de enårige arter i naturengblandingen.

Interreg
North Sea Region
BEESPOKE
European Regional Development Fund

Produktionsafgiftsfunder
for frugt og gartneriprodukter

Projektet Beespoke er et Interreg projekt støttet af the North Sea Region Programme of the European Regional Development Fund of the European Union samt medfinansieret af Produktionsafgiftsfonden for frugt og gartneriprodukter i 2022.

Frølageret hos Nykilde, der selv pakker blandinger med vilde og hjemmehørende frø. Hver art udgør en vis andel af blandingen, så derfor pakkes efter vægt af hver art.

over og ikke give plads til fremspiring af alle arter. Hvor end blandingen etableres, vil udtrykket være forskelligt, ligesom det også vil være over tid.

En-to klipninger

Hvis naturengblandingen etableres på mere næringsrig jord, gælder det om at være over den efterfølgende pasning. Efter fremspiring vurderes hvilke arter, der kommer, og ved behov kan blandingen udtyndes ved at klippe og fjerne nogle af de dominerende og/eller uønskede arter, som ikke indgår i blandingen. Klipningen skal ske, før blomsterne sætter frø, og afklippet fjernes fra arealet. Den faste vedligeholdelse består af en-to klipninger om året, eventuelt flere klipninger i etableringsåret for at sikre fremspiring af flest mulige arter eller for at holde fremspiring af græsser og andre arter fra jordens eksisterende frøpulje nede.

Den første klipning skal ske i foråret og senest 1. maj, eller når striben er ca.

Frø af hvid okseøjle før, t.v., og efter rensning, t.h. Rensningen er omfattende, og disse frø er siet ni gange.

30-40 cm høj. Den anden klipning kan ske slut september men kan eventuelt udelades, hvis blandingen ikke er for høj, eller hvis man vil give overvintringssteder til insekter.

Tilpasning til stedet

Ved etablering af en flerårig blomsterstribe, skal der tages flere valg. Lokaliteten vælges som udgangspunkt først, men en vurdering af udgangspunktet er også meningsfuld forud for valg af arter. Er det f.eks. et areal med græsser og/eller et højt ukrudtstryk, gælder det om både at forberede arealet til såning og at vælge en blanding med flere gode dækafrøder eller dominerende arter som kællingetand, der kan medvirke til at holde ukrudt og græs nede. Frøblanding kan altså vælges eller justeres efter lokaliteten. Er det et areal, der ligger i halvskygge med mindre end seks timer lys om dagen, skal vælges arter som f.eks. hvid snerre, dagpragtstjerne, røllike og brunelle.

Forberedelsen

Alt efter lokalitet er tiden til forberedelse af et såbed godt givet ud i forhold til at få en vellykket etablering af en flerårig frøblanding. Målet er et fint og ukrudtsfrit såbed før såning i sensommer/efterår. Hvis frøene sås inden udgangen af september, kan de nå at etablere sig, mens der stadig er noget lys og inden eventuel frost. Etablering om efteråret er optimalt, da risikoen for både udtørring og vandmættet jord normalt er mindre. For at opnå en jævn fordeling kan frøene blandes op med sand, og efter såning vil tromling af jorden sikre frøenes kontakt til jord og fugt og dermed fremspiring. ■

Blomsterstriber i æbler og jordbær

- En tilpasset vildengblanding fra Nykilde af flerårige, blomstrende urter er afprøvet på fire lokaliteter i projektet Beespoke.
- Målet er at undersøge effekten af flerårige blomsterstriber på vilde bestøvere og bestøvning i æbler og jordbær.
- En del af projektet handler også om at lykkes med etablering af en flerårig blomsterstribe, og derfor er både valget af arter og lokalitet afgørende.
- 'Vild og hjemmehørende' er vigtig for at understøtte hjemmehørende arter af bestøvere og for at opnå en sameksistens af de vilde urter, så de dominerende arter ikke tager over.
- En speciel blanding af flerårige, vilde og hjemmehørende arter er valgt, for at blandingen tiltrækker hjemmehørende arter af vilde bestøvere over flere år.